Państwowy Instytut Geologiczny
- Państwowy Instytut Badawczy
Oddział Karpacki
ul. Skrzatów 1, 31-560 Kraków
tel. 012 411-38-22, tel./faks 012 411-26-32

Karta dokumentacyjna osuwiska wraz z opinią

1. Numer ewidencyjny: 1 2 1 0 0 3 2
Numer roboczy osuwiska: 4 4

2. Lokalizacja osuwiska:

1. Miejscowość:	2. Gmina:	3. Powiat:	4. Województwo:
Gródek nad Dunajcem	Gródek nad Dunajcem	nowosądecki	małopolskie

5. Mapa topograficzna 1 : 10 000 *(godło, nazwa)*:	6. Arkusz SMGP 1:50 000:	7. Współrzędne geograficzne:
174.331 Przydonica	Męcina (1013)	20°44'30,6"E 49°45'07,1"N

8. Kraina geograficzna:	9. Jednostka tektoniczna:	10. Zlewnia:	11. Inne dane lokalizacyjne
Pogórze Ciężkowickie Płaskowyż Rożnowski	płaszczowina śląska	Dunajec	Koszarka

3. Charakterystyka osuwiska:

1. Sytuacja geomorfologiczna:	2. Układ geologiczny:
sto cały	złożony i obsekwentny

3. Rodzaj materiału:	4. Rodzaj ruchu:	5. Stopień aktywności:
skalno-zwietrzelinowe	zsuw	aktywne

6. Krótki opis słowny:

Duże osuwisko skalno – zwietrzelinowe, które rozpoczyna się 12 m wysokości skarpą główną, a czołem sięga jeziora Rożnowskiego. Obejmuje ono cały zachodni stok Koszarki. Skarpa główna, o przebiegu zbliżonym do prostolinijnego na wysokości 362-267 m n.p.m., założona jest na wychodniach piaskowców ciężkowickich, poniżej której występuje spłaszczenie wskazujące na pakietowy charakter omawianego osuwiska. W obrębie osuwiska zaznaczają się wysokie skarpy wtórne przebiegająca na wysokości około 340 -330 m n.p.m., poniżej których występują przejawy współcześnie zachodzących procesów osuwiskowych. Poniżej teren jest nierówny, zniekształcony z różnej wielkości szczelinami oraz niskimi skarpami. Obecnie osuwisko na znacznej powierzchni od skarpy wtórnej, czyli od wysokości 340 m n.p.m. po czoło uaktywniło się i w tej części może być określone, jako czynne. Stopień przekształcenia terenu jest zróżnicowany, największe przemieszczenia stwierdzono w zachodniej, dolnej części osuwiska. Miąższość koluwiów w obrębie osuwiska jest zmienna, a powierzchnia poślizgu według dotychczasowego rozpoznania może przebiegać poniżej 25 m od powierzchni terenu. O wcześniejszej aktywności tego osuwiska w latach 50-tych i 60-tych wypowiadał się m.in. Ziętara (1974). Kolejnym czasem aktywności był rok 1997, kiedy to droga wojewódzka osunęła się do jeziora. Po osunięciu droga została zabezpieczona i usytuowana na zbrojonych palach. Od 2009 roku pojawiły się kolejne zniekształcenia, by wiosną 2010 roku procesy osuwiskowe znacznie uszkodziły drogę wojewódzką w strefie północnego zasięgu (granicy) osuwiska. Wiosną 2010 roku spękania i szczeliny w dywanie asfaltowym miały do 10 cm szerokości, a droga była zniszczona na ½ swej szerokości.

W 2010 roku do zasadniczych ruchów grawitacyjnych doszło w maju i czerwcu w wyniku nałożenia się opadów burzowych na wcześniejsze długotrwałe opady rozlewne. W środkowej części osuwiska doszło do deformacji nieciągłych, powstały liczne skarpy wtórne z przemieszczeniami pionowymi do 1,2 m i szczeliny. W wyniku deformacji utworzyły się wypukłości i obniżenia terenu, a dalej w dół stoku powstały kolejne szczeliny. W zagłębieniach terenu utrzymują się mokradła, obserwuje się też liczne wysięki. Kolejny etap ruchów grawitacyjnych miał miejsce w sierpniu – nastąpiły wówczas dalsze przemieszczenia nawodnionych mas gruntu i skał. Napór nawodnionych mas skalnych doprowadził do zasadniczych uszkodzeń zabudowy posadowionej na jęzorze osuwiska. Uszkodzone zostały budynki mieszkalne i gospodarskie. Widoczne są spękania ścian i fundamentów oraz pęknięcia i wybrzuszenia posadzek, a także deformacje ościeżnic.

Aktywność omawianego osuwiska wyraźnie zaznacza się na budynkach mieszkalnych usytuowanych w dolnej części osuwiska. Uszkodzony został odnowiony budynek hotelowo-wypoczynkowy „4 pliszki", oraz budynki znajdujące się poniżej jak i wyżej. W czasie rejestracji w sierpniu i październiku stwierdzono wyraźne uszkodzenia na 5 budynkach. Osuwisko wykazuje stałą aktywność, przy czym intensywność przemieszczeń nie jest stała i podlega zmianom w czasie, w zależności od warunków hydrologiczni-meteorologicznych. Stabilizacja całości jest nie możliwa, stabilizacja za pomocą kilkudziesięciu pali okazała się też nie skuteczna. Uszkodzone są słupy energii elektrycznej i telefonicznej.

4. Parametry morfologiczne osuwiska:

a. ogólne:

1. Powierzchnia:	2. Długość:	3. Szerokość:	4. Wysokość maks.:	5. Wysokość min.:	6. Rozpiętość pionowa
12,9 ha	460 m	420 m	368 m n.p.m.	270 m n.p.m	98 m
7. Nachylenie: 12,0^0	8. Azymut: 230^0				

b. nisza:

9. Wysokość:	10. Nachylenie:	11. Szczeliny powyżej niszy:	12. Nisze wtórne:
12 m	55^0	nie	tak

c. koluwium:

13. Wysokość czoła:	14. Długość:	15. Nachylenie:	16. Miąższość:	mierzona	szacowana
3 m	440 m	10,8^0	--	--	>20 m

d. stok, na którym jest osuwisko:

17. Typ stoku:	18. Nachylenie:	19. Ekspozycja:	20. Długość:	21. Wysokość:
wypukło-wklęsły	12,5^0	W	500 m	110 m

5. Podłoże osuwiska:

1. Rodzaj skał / gruntów:	2. Wiek skał/gruntów:	3. Zaleganie warstw:	4. Tektonika:
gliny i gliny z rumoszem	czwartorzęd		
piaskowce gruboławicowe i łupki –		przeciwne i	uskok, zaburzenia
piaskowce ciężkowickie	eocen	zmienne: 230/26	fałdowe
łupki – łupki pstre	eocen		
łupki i piaskowce cienkoławicowe – górne łupki istebniańskie –	paleocen		
warstwy istebniańskie górne			

6. Materiał koluwialny:

1. Rodzaj materiału:
gliny, gliny i iły z rumoszem skalnym, pakiety skalne

7. Przejawy wód powierzchniowych i gruntowych w obrębie:

1. Koluwium:	2. Niszy i stoku powyżej niszy:
wysięki, podmokłości, źródła, ciek powierzchniowy	wysięk, źródło
3. Stoku poniżej osuwiska:	4. Stoku po bokach osuwiska:
jezioro	powierzchniowy ciek wodny

8. Wiek i geneza osuwiska:

1. Data powstania:	2. Rozwój osuwiska w czasie:	3. Przyczyna ruchu osuwiskowego:
b. d. – późny glacjał - holocen	brak danych 1956 1965 1997 – aktywne uszkodzona droga 2002 - aktywne od 19.05.2010 - aktywne	naturalne: infiltracja wód opadowych i roztopowych, obecność łupków, zaburzenia tektoniczne, obecność uskoków, wypływy wód podziemnych

9. Użytkowanie terenu w obrębie osuwiska:

a. pokrycie stoku:

1. Lasy:	2. Zarośla krzewiaste:	3. Łąki i pastwiska:	4. Grunty orne:	5. Sady:	6. Nieużytki:
tak	tak	tak	tak	nie	tak

b. zabudowa:

7. Mieszkalna:	8. Gospodarcza:	9. Przemysłowa/usługowa:	10. Użyteczności publicznej:
ok. 30	12	hotel	
11. Zabytkowa/sakralna	12. Inna		
-			

c. infrastruktura komunikacyjna:

13. Drogi:	14. Linie kolejowe:
gminna, wojewódzka	brak

d. linie przesyłowe:

15. Linie energetyczne	16. Linie telefoniczne:	17. Wodociągi:	18. Kanalizacja:
tak	tak	tak	tak

19. Gazociągi:	20. Inne:
tak	-

10. Powstałe szkody i zagrożenia:

1. Uprawy: zniekształcania powierzchni w postaci świeżych skarp, progów, szczelin, zagłębień, które utrudniają prace rolnicze	6. Uprawy: dalsze zniekształcenia powierzchni terenów upraw rolnych oraz łąk i obszarów leśnych
2. Zabudowa: uszkodzone 5 budynków mieszkalnych	7. Zabudowa: zagrożone wszystkie budynki na terenie osuwiska, zwłaszcza znajdujące się w dolnej jego części
3. Infrastruktura komunikacyjna: uszkodzona droga wojewódzka, ślady uszkodzeń na drodze gminnej	8. Infrastruktura komunikacyjna: zagrożone drogi na terenie całego osuwiska
4. Linie przesyłowe: uszkodzone linie elektryczne i telefoniczne	9. Linie przesyłowe: zagrożone wszystkie linie przesyłowe na terenie osuwiska
5. Inne: spękania fundamentów ośrodka wczasowo-hotelowego „4 pliszki"	10. Inne:
11. Ocena możliwości wystąpienia dalszych ruchów osuwiskowych: **Osuwisko jest czynne.** Osuwisko ma tendencję do rozwoju w górę stoku. Jego aktywność może się zmieniać w zależności od warunków atmosferycznych. Osuwisko można włączyć do osuwisk ciągle (chronicznie) aktywnych.	

11. Rodzaje i zakres wykonanych prac zabezpieczających:

bieżące naprawy uszkodzeń, wykonano objazd uszkodzonego odcinka drogi wojewódzkiej, naprawiono uszkodzenia innych linii, wykonano fundamenty wzmacniające przy budynkach. Wykonano palowanie pod drogą wojewódzką

12. Prowadzenie instrumentalnych prac monitoringowych:

brak

13. Stan badań:

Burtan J., Skoczylas-Ciszewska K., 1964, Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000, arkusz Męcina (bez utworów czwartorzędowych), wydanie tymczasowe. WG Warszawa.

Burtan J., Cieszkowski M., Ślaczka A., Zuchiewicz W., 1991, Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1 : 50 000, arkusz Męcina (1018).. Central. Arch. Geolog. PIG-PIB Warszawa.

Paul Z., 1997, Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1 : 50 000, arkusz Męcina. Central. Arch. Geolog. PIG-PIB Warszawa

Zuchiewicz W., 1990, Utwory czwartorzędowe Pogórza Rożnowskiego w Karpatach Zachodnich. Prz, Geol. 38, 7-8, 307-315.

Ziętara T., 1974, Rola osuwisk w modelowaniu Pogórza Rożnowskiego. Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica, v. 9

Poprawa D., Rączkowski W., Dziepak P., Kopciowski R., Mrozek T., Nescieruk P., Zimnal Z., 1997 – Rejestracja osuwisk i innych zjawisk geodynamicznych na terenie województwa nowosądeckiego i tarnowskiego, powstałych w wyniku katastrofalnych opadów i powodzi 1997 r. CAG – Archiwum OK PIG w Krakowie, maszynopis 1600 s.

Sokołowski S., 1932, Sprawozdanie z badań, wykonanych w r. 1931 w dolinie Dunajca między Tropiem a Kurowem. Pos. Nauk. PIG 33.

Sokołowski S., 1935, Geologia doliny Dunajca między Tropiem a Kurowem. Kosmos, A, 60, Lwów.

14. Szkic (mapa) osuwiska:

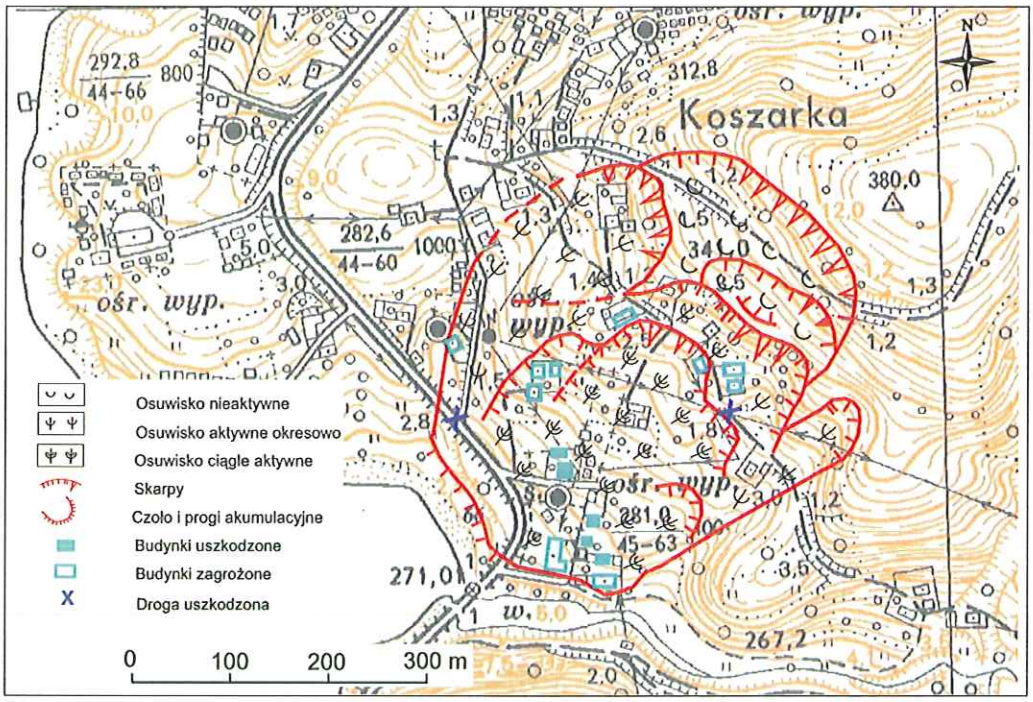

15. Przekrój geologiczny osuwiska:

Nie dotyczy – wykonuje się, gdy są odwiercone otwory badawcze

16. Fotografia (-ie) osuwiska:

Powierzchnia osuwiska

Osuwisko w dolnej części

Uszkodzenia w fundamentów pod budynkiem „4 pliszki"

Uszkodzony budynek letniskowy

Uszkodzony budynek mieszkalny

Dolna część osuwiska z skarpą wtórną w tle

17. Uwagi o możliwości zabezpieczenia oraz dodatkowe informacje:

Osuwisko czynne w dolnej części, świeżą aktywnością objęta jest zachodnia cześć osuwiska. Osuwisko ma tendencję do dalszego rozwoju i zwiększenia aktywności na znacznej powierzchni. Ze względu na aktywność i kilkunastometrową miąższość koluwiów, występowanie w podłożu pstrych łupków, osuwisko jest niemożliwe do stabilizacji. Również ekonomicznie stabilizacja jego jest nieuzasadniona. Grunty oraz masy skalne na terenie osuwiska są niestabilne i podlegają wolnym, lecz ciągłym przemieszczeniom. Osuwisko spowodowało uszkodzenia budynków mieszkalnych oraz gospodarczych i letniskowych. Pojedyncze budynki nie nadają się do użytkowania, a ich mieszkańcy powinni zostać przesiedleni poza teren osuwiska. Budynki spękane mogą być użytkowane, ale powinny być obserwowane. W przypadku powiększania się spękań już istniejących lub pojawienia się nowych spękań i szczelin na budynkach należy zastosować procedurę przesiedleniową. Ze względu na stosunkowo gęstą zabudowę na terenie osuwiska w Koszarce należy zastosować procedury specjalne polegające na szczegółowej inwentaryzacji budynków, określenia ich wartości odtworzeniowej, określenie kosztów stabilizacji i przesiedlenia. O dalszych procedurach powinny decydować w pierwszej kolejności uwarunkowania ekonomiczne, zwłaszcza dotyczące stałych mieszkańców. Ponieważ w dolnej części osuwiska (jęzor) przebiegają rożne linie przesyłowe, droga wojewódzka oraz posadowione są budynki mieszkalne, strefa ta wymaga szczególnego potraktowania i zabezpieczenia. Ewentualna stabilizacja powinna być poprzedzona wykonaniem dokumentacji geologiczno-inżynierskiej osuwiska i projektu zabezpieczenia oparciu o pełnordzeniowe wiercenia wykonane podwójnym aparatem rdzeniowym.

W planach zagospodarowania przestrzennego obszar osuwiska w całości wraz ze strefą buforową powinien być bezwzględnie wyłączony z nowej zabudowy mieszkaniowej. Linie energetyczne, gazowe i wodociągowe powinno się przenieść w miarę możliwości poza obszar osuwiska.

18. Autor karty Imię i nazwisko:	19. Kategoria i numer uprawnień geologicznych:	20. Instytucja:	21. Data wypełnienia:
dr hab. Antoni Wójcik prof. nadzw. PIG-PIB	VIII-0038	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy Oddział Karpacki	25.10. 2010 r.

Państwowy Instytut Geologiczny
- Państwowy Instytut Badawczy
Oddział Karpacki
ul. Skrzatów 1, 31-560 Kraków
tel. 012 411-38-22, fal./faks 012 411-26-32

DYREKTOR
Oddziału Karpackiego
Państwowego Instytutu Geologicznego
- Państwowego Instytutu Badawczego
dr hab. inż. Józef Chowaniec